Dossier

Mensen in armoede aan het woord over de UiTPAS

UiTPAS

netwerk tegen armoede

Inhoudstafel

Achtergrond 2

Kansen 3

- Automatiseren van kansentarief op vrije tijd
- Verminderen van stigma
- Versterken van mentaal welbevinden en talentontwikkeling
- De groepspas zet in op sociale cohesie
- Bereiken van bredere maatschappelijke doelstellingen
- Sterke lokale en intergemeentelijke samenwerkingsverbanden rond inclusieve vrije tijd
- Identificator voor het verkrijgen van andere sociale voordelen

Uitdagingen 12

- Participatiekansen hangen sterk af van de plaats waar mensen wonen
- Beperkt aanbod op maat/vraag
- Toeleiding vraagt een transversale aanpak
- Wegwerken van participatiedrempels
- Er vallen nog steeds mensen uit de boot
- Schijnparticipatie

FOTOLEGENDE 24

BRONNEN 25

BIJLAGE:

ARMOEDETOETS OP 'WIJZIGINGSDECREET OVER VRIJETIJDSPARTICIPATIE VAN KANSENGROEPEN' BINNEN DECREET 'DIGITALE TRANSFORMATIE IN DE CULTUURSECTOR' 26

Achtergrond

Dit dossier werd door het Netwerk tegen Armoede opgesteld naar aanleiding van de evaluatie van de UiTPAS in 2024. De UiTPAS met kansentarief is ontstaan vanuit een sterke samenwerking met het Netwerk tegen Armoede. De doelstelling van de UiTPAS met kansentarief is: het reguliere/georganiseerde vrijetijdsaanbod betaalbaar en toegankelijk maken voor mensen met een beperkt budget. Tijdens de evaluatie van het bereiken van deze doelstelling, is het essentieel om ervaringskennis van mensen in armoede en toeleiders mee te nemen.

Dit dossier benadrukt zeven kansen en zes uitdagingen voor de verdere uitrol van de UiTPAS over heel Vlaanderen en Brussel. Alle bevindingen zijn onderschreven vanuit ervaringsdeskundigheid*. We geloven dat de Vlaamse UiTPAS een boegbeeld kan worden voor een duurzaam inclusief en armoedesensitief vrijetijdsbeleid, en inspiratie kan zijn voor andere Europese landen. Maar enkel op voorwaarde dat er tegemoet gekomen wordt aan volgende kansen en uitdagingen:

Kansen

1. Automatiseren van kansentarief op vrije tijd
2. Verminderen van stigma
3. Versterken van mentaal welbevinden en talentontwikkeling
4. De groepspas zet in op sociale cohesie
5. Bereiken van bredere maatschappelijke doelstellingen
6. Sterke lokale en intergemeentelijke samenwerkingsverbanden rond inclusieve vrije tijd
7. Identificator voor het verkrijgen van andere sociale voordelen

Uitdagingen

1. Participatiekansen hangen sterk af van de plaats waar mensen wonen
2. Beperkt aanbod op maat/vraag
3. Toeleiding vraagt een transversale aanpak
4. Wegwerken van participatiedrempels
5. Er vallen nog steeds mensen uit de boot
6. Schijnparticipatie

*Dit dossier werd onderschreven door alle 34 verenigingen die in een UiTPAS-regio vallen met een specifieke vermelding van: A'Kzie, Beweging van Mensen met een Laag Inkomen Gent, Buurtwerk 't Lampeke, De Brug, De Knoop, De Lage Drempel, De Schakel Puurs, Jong Gent in Actie, Ons Huis, Recht-Op, Soma, STA-AN, T'ANtWOORD, 't Hope, 't Kringske, Vierdewereldgroep Mensen voor Mensen Aalst, Welzijnsschakel Ommekeer, Wijkcentrum De Kring, en Wijkpartenariaat De Schakel.

Kansen

Automatiseren van kansentarief op vrije tijd

Gezinnen in maatschappelijk kwetsbare posities ervaren moeilijkheden in het opnemen van sociale rechten. Het niet opnemen van sociale rechten is een belangrijk beleidsprobleem omdat het de efficiëntie van sociaal beleid en de toegang tot sociale rechten in vraag stelt (Cyrine & Rémi, 2020). Een goed overheidsbeleid om armoede en sociale uitsluiting aan te pakken zorgt daarom voor de automatisering van sociale rechten. Via de UiTPAS krijgen mensen met een verhoogde tegemoetkoming en mensen met schuldbemiddeling automatisch korting op het reguliere vrijetijdsaanbod. Een positief aspect van de UiTPAS is dat UiTPAS-houders aan kansentarief niet opnieuw moeten bewijzen dat ze hulpbehoevend zijn. Een kanttekening is dat mensen nog altijd zelf de kaart aanvragen. Het zou goed zijn als rechthebbenden de kaart automatisch toegestuurd krijgen, en dat ook de verlenging automatisch verloopt. Momenteel is daar nog verwarring over.

> “Als je ergens recht op hebt, dan zou je dat automatisch moeten verkrijgen. Bijvoorbeeld de UiTPAS aan kansentarief. Ik vind het verschrikkelijk dat je zelf achter alles moet gaan vragen, smeken soms... Terwijl je er gewoon recht op hebt. Dat vraagt ongelooflijk veel energie. Ik ben ziek geworden. Al mijn energie gaat daar naartoe. En naar hoe ik het allemaal met zo weinig geld moet doen. Mijn hoofd zit vol. Ontspanning, iets tof doen in de vrije tijd; dat kan helpen.”

Verminderen van stigma

Een verschil met andere sociale kortingskaarten, is dat de UiTPAS een spaarkaart is voor iedereen. Dat zou het stigma voor mensen in armoede kunnen verlagen om de UiTPAS met kansentarief te gebruiken. Tegelijk blijft het een uitdaging. Pas wanneer iedereen actief gebruikmaakt van de kaart, zal het stigma verminderen. Momenteel is dat nog niet het geval. In veel gemeenten wordt de UiTPAS automatisch geassocieerd met armoede. Het is dus belangrijk om iedereen te blijven mobiliseren om gebruik te maken van de UiTPAS en daar ook genoeg interessante voordelen aan te koppelen. Daarnaast dienen baliemedewerkers meer gesensibiliseerd te worden over dit aspect. Vaak zijn baliemedewerkers niet discreet genoeg.

> “Mijn zoon ging naar de lokale cinema, maar aan de kassa zat iemand die het kansentarief niet goed kent. Iedereen achter hem kon horen dat hij een verminderd tarief betaalt. Hij zakte door de grond van schaamte bij zijn vrienden. Nu wil hij de UiTPAS niet meer gebruiken.”

Versterken van mentaal welbevinden en talentontwikkeling

Voor mensen in een maatschappelijk kwetsbare positie betekent zinvolle vrijetijdsbesteding enorm veel: op een laagdrempelige en plezierige manier opnieuw kunnen deelnemen aan de samenleving. Dit zorgt ervoor dat mensen die het moeilijk hebben even afstand kunnen nemen van dagdagelijkse beslommeringen en de chronische stress die ze ervaren. Het geeft zelfvertrouwen, energie en mentale ruimte. Vrije tijd geeft ook kansen voor het versterken van sociale vaardigheden, het uitbouwen van een sociaal netwerk, en het ontwikkelen van talenten (Netwerk tegen Armoede, 2021, 2023).

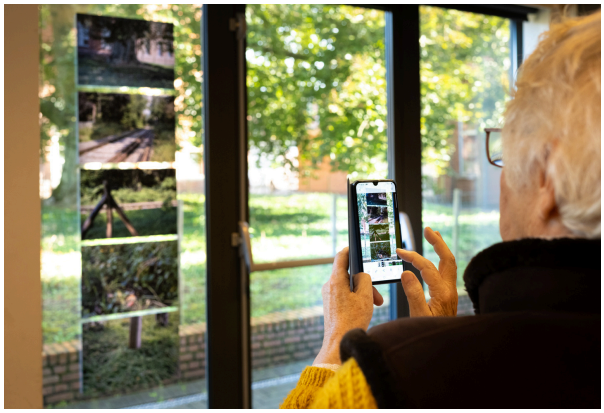
> “Mijn oudste zoon doet judo. Hij heeft lang geen sport gedaan, omdat wij dat niet konden betalen. Nu doet hij sportwetenschappen, dus het is wel belangrijk dat hij er kan bijhoren op school. Hij heeft ondertussen verschillende bekers gehaald! Zonder de UiTPAS was dat allemaal niet mogelijk geweest!”

“Door de vereniging en de UiTPAS is mijn dochter begonnen met ballet. Ze wou dat al heel lang doen, maar ik durfde pas recent na te gaan of het kon. Ze doet het heel graag. Ze kan er haar energie kwijt. Thuis is dat niet altijd mogelijk. Wij hebben een klein huis zonder tuin. Ook voor mij geeft het rust. Ik vind het heel belangrijk dat ze eens uit de armoedesituatie is, dat ze contact heeft met andere kinderen. Zo kan ze nieuwe vrienden maken en nieuwe dingen leren kennen. Een kind tussen vier muren laten zitten, is niet houdbaar.”

“Ik kon vroeger niet naar een kunstacademie gaan omdat mijn ouders een beperkt budget hadden, terwijl ik dat wel wou. Maar ik vind niet dat je je dromen moet opgeven. Ook op latere leeftijd kun je kunst ontdekken. Door de UiTPAS kon ik naar het deeltijds kunstonderwijs, waar ik leerde werken met diverse materialen. Ik heb andere mensen leren kennen en werd geïnspireerd door wat anderen deden met dat materiaal. En ik zal op mijn beurt ook anderen inspireren. Dat is het boeiende aan zo'n traject.”

“Voor mij is vrije tijd heel belangrijk. Via de UiTPAS kunnen meedoen aan activiteiten in de gemeente, naar tentoonstellingen kunnen gaan … Dat wil zeggen: mijn denkproces even stoppen, kunnen meedoen met een groep, even je rugzak aan de kant zetten, je zorgen even vergeten. Die zorgen zijn daarmee niet weg, maar je krijgt terug energie en kracht om de volgende dag sterker te staan.”

De groepspas zet in op sociale cohesie

Via Publiq (de organisatie van de UiTPAS) kunnen sociale organisaties gebruikmaken van groepspassen. Een groepspas laat toe om groepsactiviteiten te bekostigen aan kansentarief. Voor sociale organisaties is dat ideaal. Zij moeten voor het organiseren van groepsuitstappen niet meer nagaan of elk individu een UiTPAS met kansentarief heeft. Mensen krijgen via de groepspas de kans om in een vertrouwde groep nieuwe dingen te beleven op een laagdrempelige manier. Door de omkadering en begeleiding tijdens groepsuitstappen worden er onmiddellijk tal van andere drempels aangepakt (bijvoorbeeld niet weten welk aanbod er is, niet alleen durven gaan, niet weten hoe er te geraken, niet alleen het openbaar vervoer kunnen nemen door een lichamelijke beperking). Groepsuitstappen zijn dus een belangrijke manier om mensen die maatschappelijk kwetsbaar zijn toe te leiden naar vrije tijd.

“Ik ben alleenstaand en heb niet veel sociale contacten. Als ik alleen moet gaan naar een activiteit, ga ik niet. Als we in groep gaan met de vereniging ga ik altijd mee.”

“De stap zetten om naar iets te gaan waar je nog nooit bent geweest, dat is heel moeilijk. Hoe werkt dat daar allemaal? Waar moet ik mijn tickets afhalen? Is er een lift of moet ik daar trappen nemen? Is het verplicht om daar iets te drinken? Wat moet ik aandoen? Het helpt om samen te gaan, in groep, met een begeleider die de weg kent, en die zou dan ook korting moeten kunnen krijgen. De groepspas voor sociale organisaties is daarvoor ideaal.”

“Via de groepspas konden we met de jongeren naar de hockeyclub, de boulderzaal, of naar een theatervoorstelling. Dat zijn activiteiten die normaal heel hoogdrempelig zijn voor hen. Niet alleen door de hoge kostprijs, maar ook door de status die eraan gekoppeld is. Dat schrikt af. Het is echt mooi om te zien hoe de groepspas ervoor kan zorgen dat onze jongeren samen nieuwe ervaringen kunnen opdoen.”
- Jeugdwerker armoedevereniging

UiTPAS-TIP: Goed praktijkvoorbeeld van SOMA vzw Maasmechelen hoe de groepspas in te zetten om sociale drempels weg te werken

Bereiken van bredere maatschappelijke doelstellingen

Deelnemen aan het reguliere vrijetijdsaanbod via de UiTPAS kan een belangrijke katalysator zijn voor het bereiken van bredere maatschappelijke doelstellingen, zoals het vinden van een opleiding of tewerkstelling, het verbeteren van digitale vaardigheden, of Nederlands leren (Welzijnszorg, 2022; Netwerk tegen Armoede, 2023).

"Via de vereniging begon ik gebruik te maken van de UiTPAS. Maar ik bleef tegen drempels stoten: 'Wat moet ik kiezen? Hoe moet ik er geraken?'. De vereniging bleef aandringen om af en toe mee te gaan in groep. In het begin heb ik mij volledig afgeschermd, maar stilaan bloeide ik open. Soms ging ik mee, niet altijd uit interesse voor de voorstelling, maar voor het gezelschap. Ik voelde me op mijn gemak. Wat ik echt leerde was te plannen, iets durven te vragen, assertief zijn. Vaardigheden die andere mensen makkelijk vinden, vond ik moeilijk. Pas vanaf dat ik die basisvaardigheden had, ben ik gaan groeien. Uiteindelijk heb ik met die basisvaardigheden werk gevonden. Nu heb ik al 8 jaar werk, zonder onderbreking."

Sterke lokale en intergemeentelijke samenwerkingsverbanden rond inclusieve vrije tijd

De uitrol van de UiTPAS gaat gepaard met het opzetten van een regionaal UiTPAS-netwerk waarbij verschillende lokale partners nadenken over inclusieve vrije tijd. UiTPAS-regio's vallen meestal in het werkingsgebied van lokale en/of intergemeentelijke netwerken vrijetijdsparticipatie die gesubsidieerd worden via het bovenlokaal cultuurdecreet (zie ook: uitdagingen). Het succes van zo'n netwerk hangt af van een duidelijke visie over inclusieve vrije tijd en een regionaal engagement om daar op regelmatige basis over na te denken. Door lokaal en regionaal samen te werken wordt zichtbaar welke drempels mensen in armoede ervaren, en wat toeleiding en participatie inhoudt. Voor heel wat diensten en partners zijn dit abstracte begrippen. Het delen van concrete ervaringen en goede praktijken maakt duidelijk wat er nodig is om mensen te laten deelnemen aan vrije tijd. UiTPAS-coördinatoren/ regionale vrijetijdsambtenaren spelen hierin een belangrijke rol. Zij moeten ervoor zorgen dat het recht op vrije tijd een speerpunt blijft in het lokaal beleid. Toch staan zij soms onder druk door tal van andere verplichtingen om deze functie volwaardig op te nemen. De opdrachten van de UiTPAS-coördinator/regionale vrijetijdsambtenaren moeten bewaakt worden, zodat de focus op vrijetijdsparticipatie van kansengroepen niet ondergesneeuwd raakt.

"Wij zijn zeer tevreden met onze inspraak binnen het lokale netwerk vrijetijdsparticipatie van onze UiTPAS-regio. We werken bijvoorbeeld samen met alle stadsdiensten (OCMW, sportdiensten, etc.). We stellen ons telkens de vraag: Hoe kunnen we ons beter organiseren om kwetsbare groepen te laten participeren? Af en toe hebben we een signalenoverleg. In dat overleg benoemen we de drempels die we opmerken en leggen we deze voor bij de stadsdiensten om daar samen mee aan de slag te gaan."
- Coördinator armoedevereniging

"Wij hebben een goede samenwerking met onze UiTPAS-coördinator. In onze vereniging hebben we een zuil waar mensen UiTPAS-punten kunnen sparen. In het begin was het niet zo duidelijk welke omruilvoordelen er waren en wat het aanbod was. Intussen hebben we het gevoel dat we helemaal mee zijn met de UiTPAS, en zijn onze mensen ook nauw betrokken. De UiTPAS-coördinator komt elke maand langs om interessante omruilvoordelen aan te bieden (dat kan gaan van gadgets tot concerttickets), maar ook om het aanbod bekend te maken en vragen over het aanbod of digitale drempels op te vangen."
- Medewerker armoedevereniging

UiTPAS-TIP Goed praktijkvoorbeeld van hoe de UiTPAS lokale netwerken vrijetijdsparticipatie en Vrijuit kan versterken

De UiTPAS als identificator voor het verkrijgen van andere sociale voordelen

De UiTPAS met kansentarief wordt steeds meer gebruikt om te identificeren of mensen recht hebben op sociale voordelen. Die sociale voordelen gaan voorbij aan de vrijetijdssector. Het gaat bijvoorbeeld over korting in sociale restaurants, toegang tot de sociale kruidenier, sociaal tarief in de kinderopvang, sociaal tarief voor maaltijden/uitstappen in de schoolcontext, toegang tot de Minder Mobielen Centrale, en sociaal tarief bij particulieren. Het Netwerk tegen Armoede erkent de kansen die hiermee gepaard gaan, namelijk het makkelijk identificeren van een doelgroep die recht op korting heeft en het faciliteren van de toegang tot andere sociale voordelen. Dit ontlast zowel mensen in armoede als de dienstverlener. Toch duiden we ook op enkele uitdagingen: de UiTPAS moet primair een kortingskaart zijn voor vrije tijd. De oorspronkelijke doelstelling mag niet ondermijnd raken doordat de toepassing te breed wordt ingezet. Aan de andere kant zien we ook meer de omgekeerde beweging. Sommige mensen schaffen een UiTPAS-kaart met kansentarief aan omdat dit voor hen noodzakelijk is om in basisbehoeften te voorzien. Deze is immers gelinkt aan het sociaal restaurant/de sociale kruidenier in de buurt. Pas later ontdekken ze dat ze de kaart ook kunnen gebruiken voor vrijetijdsactiviteiten. De UiTPAS als identificator kan dus ook een toeleider zijn naar vrije tijd.

“Door de sociale kruidenier in mijn gemeente heb ik én de vereniging leren kennen én de UiTPAS aangeschaft om korting te krijgen. Pas veel later ben ik beginnen mee te gaan met de groepsactiviteiten.”

“De UiTPAS kunnen gebruiken in het sociaal restaurant is zeer belangrijk voor ons. Het leven is duur. Zelf koken is onbetaalbaar. Via de UiTPAS aan kansentarief kunnen mijn 2 kinderen en ik elke dag vers eten. De prijs van 3 euro per persoon is zeer goed, die van 5,5 euro soms te veel. Voor wie niets heeft, is alles te duur. Het sociaal restaurant is ook goed voor de sociale contacten als je alleen bent."

“In onze gemeente kunnen gezinnen met UiTPAS aan kansentarief 50% korting krijgen op hun factuur van de buitenschoolse kinderopvang. Dat is enorm waardevol. Er is wel nog één verbeterpunt: de toekenning gebeurt niet automatisch. De UiTPAS met kansentarief is (nog) niet gekoppeld aan het dossier kinderopvang. Je moet als ouder eerst zelf een aanvraag doen. Facturatie nadien is dan wel steeds aan -50%.”
- Coördinator armoedevereniging

Uitdagingen

Participatiekansen hangen sterk af van de plaats waar mensen wonen

Momenteel zijn de participatiekansen van mensen in armoede sterk regiogebonden. Niet elke gemeente heeft een UiTPAS-systeem. Daarnaast geldt het kansentarief vaak niet bovenlokaal. Een gezin dat een UiTPAS heeft aan kansentarief kan meestal geen korting krijgen op het aanbod wanneer zij op daguitstap gaan naar een andere UiTPAS-regio, hoewel ze daar wel recht op hebben. Dit heeft te maken met een gebrek aan Vlaamse decretale stroomlijning van vrijetijdsparticipatie voor kansengroepen. De werking van de UiTPAS zit in het decreet 'Digitale transformatie in de cultuursector'. Daarnaast worden via het 'Bovenlokaal cultuurdecreet' de intergemeentelijke netwerken vrijetijdsparticipatie gesubsidieerd. Maar eigenlijk is de doelstelling van een UiTPAS-netwerk en een intergemeentelijk netwerk vrijetijdsparticipatie exact hetzelfde: het stimuleren van vrijetijdsparticipatie bij kansengroepen. Het analyserapport van Publiq (2024) bevestigt dat de aanwezigheid van een UiTPAS-regio ook het opstarten van een intergemeentelijk netwerk vrijetijdsparticipatie stimuleert. Dit is op zich een goede zaak, maar het blijft onlogisch om vrijetijdsparticipatie van kansengroepen als deelaspect van twee heel verschillende decreten op te nemen. Het is vooral niet ideaal dat de primaire focus van deze decreten (Digitale transformatie in de cultuursector en Bovenlokaal cultuurdecreet voor intergemeentelijke netwerken vrijetijdsparticipatie) niet op vrijetijdsparticipatie van kansengroepen ligt. Zeker ook de vrijblijvendheid bij gemeenten om hierop in te zetten is een gemiste kans om de doelstellingen te bereiken.

Aanbevelingen op Vlaams niveau:
Er is nood aan een bovenlokale UiTPAS en decretale stroomlijning over de uitrol ervan. Als Vlaanderen en Brussel een gezamenlijke visie voor de vrijetijdsparticipatie van kansengroepen willen uitbouwen, dan moeten alle steden en gemeenten verplicht deel uitmaken van een (inter)gemeentelijk netwerk vrijetijdsparticipatie mét UiTPAS. Regionale UiTPASSEN zouden ook verplicht bovenlokaal moeten toegepast worden, zodat rechthebbenden ook buiten de gemeentegrenzen korting kunnen krijgen op vrije tijd. Hier zou dan automatisch Vlaamse ondersteuning aan gekoppeld moeten worden. Zo kan elk individu genieten van alle kansen op vlak van vrijetijdsparticipatie , en worden veel structurele ongelijkheden/verschillen tussen de gemeenten weggewerkt. Ook zullen tal van andere uitdagingen hieronder beschreven makkelijker overbrugd worden.

“Ik zie door de bomen het bos niet meer. Ze zeggen dan dat er zoveel (gratis) aanbod is, maar er is totaal geen overzicht. En in elke gemeente is het anders. Ik woon op het platteland waar geen UiTPAS is, maar voor vrije tijd ga ik altijd naar de nabijgelegen stad. Daar is wel een UiTPAS, maar krijg ik geen korting. Dus ik val eigenlijk overal tussenuit.”

“Ik vind het onrechtvaardig dat niet iedereen die het moeilijk heeft een gezinsuitstap kan maken aan kansentarief. Niet alle gemeenten in Vlaanderen gebruiken de UiTPAS. Onze gemeente heeft die gelukkig wel. Maar als we ergens naartoe gaan, moeten we terug de volle pot betalen. Dan vallen precies al onze rechten weg.”

Beperkt aanbod op maat/vraag

De UiTPAS wil de deelname van kansengroepen aan het volledige vrijetijdsaanbod bevorderen. Toch zien we dat het aanbod in sommige UiTPAS-regio’s vrij beperkt is. Vooral het aanbod voor volwassenen en jonge kinderen mag uitgebreider. Daarnaast is het aanbod dat is opgenomen vaak te hoogdrempelig of te competitief voor mensen met een beperking, chronische aandoening, of psychische kwetsbaarheid. Er is nood aan een recreatief aanbod.

Aanbevelingen op lokaal/Vlaams niveau:
Vrijetijdsambtenaren zouden in het aanbod meer rekening moeten houden met de mogelijkheden en beperkingen van mensen in een maatschappelijk kwetsbare positie. Ze zouden actiever wensen/noden kunnen bevragen door samen te werken met sociale organisaties. Meer lobbywerk (lokaal/bovenlokaal) om ook commerciële partners te laten toetreden tot de UiTPAS is wenselijk. Grote cinemaketens, binnenspeeltuinen, zwemparadijzen, fitnesscentra of kermisactiviteiten zijn meestal nog geen UiTPAS-partner (of hebben een te beperkt aanbod). Er is echter een grote vraag naar bij gezinnen in armoede. Er zou daarnaast ook een plafond moeten komen op de maximumprijs (zie verder: 'er vallen nog steeds mensen uit de boot', p. 20).

"Mijn dochter wou heel graag voetballen, maar in onze gemeente is er geen voetbalclub die werkt met de UiTPAS aan kansentarief. We hebben uiteindelijk een sociaal-sportieve club in de omliggende gemeente gevonden. Maar het is niet altijd gemakkelijk om er te geraken. Het zou goed zijn als meer sportclubs zouden werken met de UiTPAS aan kansentarief zodat er meer aanbod is."

“De meeste sportclubs zijn gericht op competitie. Ik ben niet zo sportief en mijn lichaam wil niet altijd mee. Doordat ik veel medicatie moet nemen, mis ik soms alertheid en fitheid om te presteren. Er is meer nood aan sportclubs zoals Boezjeern, een laagdrempelige omnisportclub in de schoot van een armoedevereniging in Eeklo. Zij werken op maat. Daar moet ik niet presteren. Daar houden ze rekening met mensen die het moeilijker hebben op dat moment.”

“Wij hebben als vereniging heel wat lobbywerk gedaan binnen ons lokaal netwerk vrijetijdsparticipatie zodat we ook de kermis bij het aanbod konden laten opnemen. Er was wat discussie over bij de lokale vrijetijdsambtenaren. Maar uiteindelijk zijn we het eens geworden dat dit deel uitmaakt van onze Vlaamse cultuur. Het is belangrijk om te blijven luisteren naar de wensen van mensen die het moeilijker hebben want hun keuzes worden veel te vaak ingeperkt.”
- Medewerker armoedevereniging

UiTPAS-TIP Goed praktijkvoorbeeld van de stad Kortrijk hoe de UiTPAS het lokale vrijetijdsaanbod voor mensen in armoede kan verruimen (ook kermisactiviteiten)

Toeleiding vraagt een transversale aanpak

Slechts 38% van de 5.000 organisaties die momenteel zijn aangesloten bij de UiTPAS hebben minstens 1 keer een registratie gehad van een deelnemer met kansentarief in 2023 (Publiq, 2024, p. 39). Hieruit blijkt dat niet elk aanbod even toegankelijk is. Vrije tijd toegankelijker maken is inzetten op toeleiding van mensen die maatschappelijk kwetsbaar zijn naar een relevant aanbod, en dat vraagt een transversale aanpak. Toeleiding is een gedeelde verantwoordelijkheid waarbij verschillende sectoren idealiter samenwerken. De vrijetijdsectoren (cultuur, jeugdwerk, sport, toerisme) moeten blijvend in gesprek gaan met armoedepartners en de (jeugd)welzijnssector voor sensibilisering rond participatiedrempels. Naast het toegankelijker maken van het reguliere vrijetijdsaanbod blijven investeringen in een geïntegreerd of doelgroepspecifiek aanbod nodig.

Definitie toeleiding:
Toeleiding is elke stap die nodig is om geïsoleerde mensen te bereiken, om hun vertrouwen te winnen, interesse te wekken, en te komen tot duurzame deelname aan de samenleving via cultuur, sport, jeugdwerk of toerisme. Dit gebeurt in een evenwaardige relatie met individu/gezin, sociale organisatie, tussenorganisatie, aanbieder en de lokale overheid. Toeleiding vertrekt vanuit de persoon in armoede zelf, en omvat alle stappen die nodig zijn om de afstand tussen het vrijetijdsaanbod en de persoon te verkleinen. Het blijven moeite doen om mensen te bereiken die nog niet bereikt worden, moet een permanent aandachtspunt zijn.

> “Als het moeilijk gaat, sluit ik mezelf soms op. Als ik een slechte dag had, dan kwam ik niet. Maar de motiverende sms’jes en telefoons hielpen ons soms toch te komen. Ik vind het leuk dat ik af en toe opgebeld wordt. Ik ben blij dat ik uiteindelijk mee geweest ben naar de georganiseerde wandeltocht. We werden niet ‘losgelaten’. Ook als je enkele keren niet was gekomen, werd je uitgenodigd. Dat heeft ervoor gezorgd dat we ook na maanden afwezigheid, terug mee konden doen zonder ons schuldig te moeten voelen.”

Aanbevelingen op Vlaams niveau:

- Actie 1: Investeer in overkoepelende vrijetijdsloketten, zoals Rap-op-Stap-kantoren en UiTPAS-loketten. Zorg ervoor dat alle vrijetijdsloketten het aanbod van UiTPAS, VRIJUIT en Iedereen Verdient Vakantie mee bekendmaken en dat dat beter op elkaar is afgestemd.
- Actie 2: Maak middelen vrij voor ondersteuning en vorming van vrijetijdsaanbieders, lokale/intergemeentelijke besturen en armoedepartners die bepaalde aspect(en) van toeleiding opnemen (bijvoorbeeld rond vindplaatsgericht werken, communicatie aanbod, vorming).
- Actie 3: Voorzie laagdrempelige projectoproepen voor inclusieve vrije tijd met een looptijd van minimum 3 jaar binnen verschillende decreten/departementen: cultuur (vb. Bovenlokaal cultuurdecreet), jeugd (vb. Geïntegreerd jeugddecreet), sport (vb. Decreet georganiseerde sportsector), en toerisme (vb. Decreet Iedereen verdient vakantie).

Wegwerken van participatiedrempels

Enkel en alleen instappen in het systeem van de UiTPAS zal niet automatisch voor hogere participatiecijfers zorgen. Het structureel verlagen van de toegangsprijs is een essentiële stap, maar er zijn tal van andere drempels die mensen weerhouden om deel te nemen. We hebben er al een aantal aangehaald rond type aanbod en toeleiding, maar hieronder benoemen we nog een aantal specifieke drempels. In de kaders 'UiTPAS-tip' verwijzen we telkens naar een concrete toepassing van hoe de UiTPAS deze drempels mee kan overbruggen.

Voorbeeld: verdoken kosten

Verdoken kosten gaat over financiële drempels die niet direct zichtbaar zijn, naast de toegangsprijs. Het gaat onder meer over materiaalvoorschriften (bijvoorbeeld aangepaste sportkledij, uniformen, creamateriaal). Maar ook over een bijkomende verzekering of consumpties achteraf.

“Soms komen er onverwachte kosten bij kijken. Een T-shirt van de club bijvoorbeeld. Ook al is het niet verplicht, toch wil je niet dat je kind zich anders voelt als hij het niet heeft. En dan moet je durven zeggen dat het je niet lukt om het bedrag in één keer te betalen. Er zijn nog ouders die dat meemaken, maar de drempel is groot om te durven vragen om het in stukken te betalen. Wat zou helpen, is dat de club een T-shirt voorziet voor iederéén, zodat er geen uitsluiting of onderscheid is.”

UiTPAS-TIP Goede praktijkvoorbeelden in Brussel en Oostende van hoe de UiTPAS kan ingezet worden voor het wegwerken van verdoken kosten (sportkleding)

“Bij ons in het voetbal is het de gewoonte om iets te drinken na de training en om elkaar te trakteren, maar ik kan dat niet betalen. Anderen geven dan al snel opmerkingen; ‘Je trakteert zelf niet, maar drinkt wel mee’. Mijn zoon blijft nu niet meer na de training. We hebben altijd wel een uitvlucht klaar. Maar dat doet pijn, omdat je eigen kind er weer niet bij hoort. Het zou helpen, mocht er voor ieder kind een drankje inbegrepen zijn na de training .”

UiTPAS-TIP Goedepraktijkvoorbeeld van hoe de UiTPAS kan ingezet worden voor het wegwerken van verdoken kosten in de speelpleinwerking (drank en koekje op speelplein)

Voorbeeld: mobiliteitsdrempels

Mobiliteitsdrempels gaan onder meer over bereikbaarheid van het aanbod met het openbaar vervoer. Zijn zowel de locatie als de uren van het aanbod afgestemd op het openbaar vervoer? Daarnaast gaat het over toegankelijkheid van de locatie voor mensen met een beperking.

“Als alleenstaande ouder zonder wagen is het moeilijk om mijn kind overal heen te brengen. Voetbalwedstrijden en -trainingen vinden vaak op verplaatsing plaats, ’s avonds of in het weekend. Ik geraak er dikwijls niet omdat de bussen weinig rijden en omdat een taxi te duur is. Maar ik ga het ook niet graag vragen aan andere ouders omdat ik schrik heb om veroordeeld te worden en omdat ik nooit iets terug kan doen. Wat zou helpen, is dat de trainer zou ondersteunen in het zoeken naar mensen die het zien zitten om te rijden.”

Voorbeeld: informatie-, digitale- en inschrijvingsdrempels

Informatiedrempels gaan over onduidelijke online én offline communicatie. Het aanbod en de kostprijs mogen duidelijker weergeven worden. Digitale- en inschrijvingsdrempels verwijzen naar het feit dat mensen in armoede vaak geen toegang hebben tot een laptop, een smartphone of het internet. Soms zijn de apps die noodzakelijk zijn om zich in te schrijven incompatibel met hun toestel, hebben mensen geen e-ID of itsme. Fysieke infopunten of inschrijvingsmomenten (o.a. via vrijetijdsloketten, Rap op Stap-kantoren of UiTPAS-loketten, of terugkerende infomomenten bij sociale organisaties) waar mensen op een laagdrempelige manier terechtkunnen met vragen of verwachtingen zijn essentieel.

“Om tickets te reserveren moet je een e-mailadres, smartphone, internet hebben … Dat zijn allemaal dingen die ik niet heb. Digitaal inschrijven is een enorm grote drempel voor mij.”

“Wat zou helpen is dat we in een oogopslag kunnen zien of iets toegankelijk is met de UiTPAS. In het boekje van de sportdienst bijvoorbeeld staat dat er soms bij, maar meestal niet. Het telkens moeten gaan vragen, is vervelend. Niet iedereen heeft genoeg belkrediet, internet of de vaardigheden om iets op te zoeken.”

UiTPAS-TIP Goed praktijkvoorbeeld van hoe Concertgebouw Brugge de UiTPAS inzet voor het wegwerken van informatiedrempels door vindplaatsgericht werken

Er vallen nog steeds mensen uit de boot

Mensen die (net) niet in aanmerking komen

Eigen aan een afbakening of lijn voor het verkrijgen van sociale voordelen is dat mensen uit de boot vallen die net niet in aanmerking komen, maar vaak wel nood hebben aan ondersteuning. Het is belangrijk dat beleidsmedewerkers en praktijkwerkers hier niet blind voor zijn en bekijken hoe ze “net-nieters” wel nog kunnen ondersteunen. De groepspas is een voorbeeld van een goed systeem waarbij sociale organisaties korting kunnen geven aan alle mensen/gezinnen die bij hun langskomen omdat ze het moeilijk hebben zonder expliciet na te gaan of ze recht hebben op verhoogde tegemoetkoming. Dat geldt ook voor mensen zonder wettig verblijf.

Mensen waarvoor 20% eigen inbreng nog steeds te duur is

Uit de praktijk blijkt dat 20% eigen inbreng op bepaalde vrijetijdsactiviteiten voor veel gezinnen en individuen nog steeds onbetaalbaar is. Vaak gaat het over grote gezinnen of vrijetijdsactiviteiten die duurder zijn. Armoedeverenigingen zijn heel goed op de hoogte van de financiële marges die mensen in armoede ervaren om te kunnen deelnemen aan vrije tijd. Activiteiten die bijvoorbeeld meer kosten dan 3 euro worden al snel te duur. Het zou goed zijn dat het prijzenbeleid van de UiTPAS hiermee rekening houdt. We denken bijvoorbeeld aan het hanteren van een plafond of maximumprijzen voor bepaalde activiteiten. Nu moeten sociale organisaties nog te vaak het verschil bijleggen.

"Vroeger deden we niets om te ontspannen, omdat we moesten rondkomen met een beperkt inkomen. Als we met heel het gezin van zeven eens naar de cinema willen gaan, dan maak ik altijd de rekening. Dat komt overeen met 3 dagen eten. Dankzij het kansentarief kunnen we nu wel een aantal keer per jaar naar de film. Maar daguitstappen naar pretparken of duurdere activiteiten vallen nog steeds buiten ons budget!"

"Niet alle kinderen en jongeren die bij ons komen zijn in orde met hun paspoort of domicilie of hebben recht op verhoogde tegemoetkoming. Toch heeft iedereen die bij ons komt het wel financieel moeilijk ... Het is goed dat we gebruik kunnen maken van een groepspas, maar als onze gasten zonder ons iets willen doen, kunnen ze niet meer deelnemen. Dat moet anders.
- Jeugdwerker armoedevereniging

"Wij organiseren regelmatig daguitstappen voor onze mensen. Dan vragen wij een vrije bijdrage met een richtprijs van 3 tot 5 euro. Jammer genoeg merken we op dat de meesten dit niet kunnen betalen. Als we met een groep van 20 mensen op daguitstap gaan, kunnen maar 5 personen die richtprijs betalen. Wij leggen dan het overige bedrag bij. Maar dan komt de verantwoordelijkheid weer bij ons terecht. Zou er geen plafond kunnen komen op dure vrijetijdsactiviteiten binnen de UiTPAS?
- Medewerker armoedevereniging

Schijnparticipatie

Een direct gevolg van een gebrek aan decretale stroomlijning rond vrijetijdsparticipatie, is een grote verscheidenheid binnen de UiTPAS-regio's en de (inter)gemeentelijke netwerken vrijetijdsparticipatie. De mate waarin (inter)gemeentelijke besturen ervaringsdeskundigen actief betrekken bij de opmaak, uitvoering en evaluatie van het vrijetijdsbeleid verschilt sterk. Hoewel beleidsparticipatie van kansengroepen sterk aangemoedigd wordt en zelfs verplicht is voor UiTPAS-regio's en intergemeentelijke netwerken vrijetijdsparticipatie, staan er geen middelen tegenover. Er wordt te vaak van uitgegaan dat sociale organisaties die hier een actieve rol in willen opnemen - net zoals mensen in armoede - steeds vrijwillig hun stem laten horen. Die willekeur op het vlak van participatie heeft niet alleen te maken met het gebrek aan middelen, maar ook met de prioriteiten binnen het lokaal beleid, de overbevraagdheid van de sociale partners en verenigingen, en het ontbreken van sociale partners in bepaalde regio's (Bozek, Raeymaeckers, Coene, 2016).

"Opnieuw worden extra middelen voorzien voor extra personeel op de tweede lijn, terwijl de nulde lijn sterk onder druk staat. Het zijn verenigingen die dicht bij de mensen staan, die mensen toeleiden, met mensen in dialoog gaan én participatie mogelijk maken om het bestaande aanbod te verbeteren ... en hier staan geen middelen tegenover."
- Medewerker armoedevereniging

“We vinden het goed dat we betrokken worden, maar ik heb het gevoel dat wij in het lokale netwerk vrijetijdsparticipatie zitten omdat dit mooi op papier staat. Maar eigenlijk hebben wij momenteel onvoldoende inspraak. Meer zelfs, ik heb het gevoel dat we onvoldoende kansen krijgen van het lokaal bestuur om te groeien in bepaalde initiatieven.”
- Medewerker armoedevereniging

UiTPAS-TIP Goedepraktijkvoorbeeld in de Denderstreek van hoe UiTPAS-medewerkers lokale verenigingen kunnen betrekken

FOTOLEGENDE

De foto's in dit dossier staan los van de citaten.

Fotocredits:

- ©Gert Cools. Project Zuurstof. Zuurstof is een project van armoedevereniging De Schakel in samenwerking met Demos en met de steun van Avansa regio Mechelen, het Netwerk tegen armoede en de Lokale Netwerken Vrijetijdsparticipatie van Bornem en Puurs-Sint-Amands. (p. 0, 3, 13, 17)
- ©Caroline Van Poucke. Creatieve trajecten van verschillende verenigingen rond het recht op cultuur en vrije tijd (o.a. A'Kzie, BMLIK, Vierdewereldgroep Mensen voor Mensen, Wijkcentrum De Kring). (p. 6, 8, 9, 10, 17, 25)
- ©Fotograaf Jaarverslag 2023 Buurtwerk 't Lampeke (p. 7, 14)
- ©Laura Van Raemdonck, beleidsmedewerker bij het Netwerk tegen Armoede. (p. 11, 15, 19, 20, 21).
- ©Publiq (p. 3)
- ©Iedereen Verdient Vakantie (p. 11)
- ©Fotostock Canva (p. 5)

BRONNEN

Bozek, Raeymaeckers, Coene (2016). De maat van lokale netwerken. Kwantitatieve analyse van de lokale netwerken vrijetijdsparticipatie voor mensen in armoede. Verkregen via https://demos.be/sites/default/files/demo_16_lokale_netwerken_all_hyperlinks.pdf en https://sociaal.net/achtergrond/vrijetijdsparticipatie-mensen-armoede/

Cyrine, H.; Rémi, L. G. (2020). Measuring non-take-up of social benefits in France: focus on the RSA and the PA, Expert workshop 'non-take-up and coverage' of social benefits, FPS Social Security (Brussels)

De Pauw P. (2013). Jeugdwerk met maatschappelijk kwetsbare kinderen en jongeren. Een onderzoek bij werkingen, begeleiding en deelnemende jongeren. Verkregen via https://www.vlaanderen.be/publicaties/jeugdwerk-met-maatschappelijk-kwetsbare-kinderen-en-jongeren-een-onderzoek-bij-werkingen-begeleiding-en-deelnemende-jongeren

Netwerk tegen Armoede (2011). Cultuuraanbieders en mensen in armoede. Verkregen via: https://www.vlaanderen.be/publicaties/cultuuraanbieders-en-mensen-in-armoede

Netwerk tegen Armoede (2021). Wat betekent vrijetijdsbeleving voor mensen in een kwetsbare situatie? Verkregen via: https://www.netwerktegenarmoede.be/nl/nieuws/2021/onderzoek-vrijetijdsbeleving-vrt

Netwerk tegen Armoede (2023). Adviesrapport: jongeren aan het woord over vrije tijd en welbevinden. Verkregen via: https://www.netwerktegenarmoede.be/nl/nieuws/2023/maatschappelijk-kwetsbare-jongeren-aan-het-woord-over-vrije-tijd-en-welbevinden

Netwerk tegen Armoede (2023). Cultuurparticipatie van mensen in armoede: moeilijk bereikbare groepen bestaan niet. Verkregen via: https://netwerktegenarmoede.be/nl/nieuws/2023/cultuurparticipatie-van-mensen-in-armoede-moeilijk-bereikbare-groepen-bestaan-niet

Publiq (2021). De UiTPAS groepspas, toeleider naar individuele participatie. Verkregen via: https://www.publiq.be/nl/inzichten-en-praktijk/groepspas-individuele-participatie

Publiq (2022). Iedereen mee UiT in Buggenhout. Verkregen via: https://www.publiq.be/nl/inzichten-en-praktijk/iedereen-mee-uit-in-buggenhout

Publiq (2022). Sportkleding aan zachte prijzen met de UiTPAS. Verkregen via: https://www.publiq.be/nl/inzichten-en-praktijk/sportmateriaal-aan-zachte-prijzen-met-uitpas

Publiq (2022). Sparen voor vieruurtje met UiTPAS. Verkregen via: https://www.publiq.be/nl/inzichten-en-praktijk/sparen-voor-vieruurtje-met-uitpas

Publiq (2023). Iedereen op de achtbaan. Verkregen via: https://www.publiq.be/nl/inzichten-en-praktijk/iedereen-op-de-achtbaan

Publiq (2024). Concertgebouw Brugge zet in op UiTPAS, ook voor outreachend werken. Verkregen via: https://www.publiq.be/nl/inzichten-en-praktijk/concertgebouw-brugge-zet-in-op-uitpas-ook-voor-outreachend-werken

Publiq (2024). Analyserapport evaluatie UiTPAS.

Welzijnszorg (2022). Ontspanning is een basisrecht. Verkregen via: https://armoedeuitsluiten.be/wp-content/uploads/2022/05/WELZ_DossierPAU_2022_BrochureA5_online-1.pdf

BIJLAGE

ARMOEDETOETS OP 'WIJZIGINGSDECREET OVER VRIJETIJDSPARTICIPATIE VAN KANSENGROEPEN' BINNEN DECREET 'DIGITALE TRANSFORMATIE IN DE CULTUURSECTOR'

De adviezen van het Netwerk tegen Armoede over de drieledige strategische opdracht van Publiq kaderen binnen een armoedetoets op het 'Wijzigingsdecreet m.b.t vrijetijdsparticipatie van kansengroepen' van het decreet 'Digitale transformatie in de cultuursector'. Deze adviezen werden reeds officieel meegedeeld bij Departement Cultuur tijdens een Verticaal Permanent Armoedeoverleg van 7/09/2023 en een schriftelijk document van 14/09/2023:

(1) HET UITBOUWEN VAN EEN BREED INFORMATIE- EN COMMUNICATIESYSTEEM (ONLINE ÉN OFFLINE)

(a) Implementeer in de beheersovereenkomst met Publiq de opmaak van toegankelijke afdrukbare brochures voor elke UiTPASregio:

Communicatie is Publiqs expertise maar moet breder zijn dan enkel het online aanbod. Het zou goed zijn dat de voordelen van de digitalisering gebruikt worden om op de website van elke UiTPAS-regio toegankelijke afdrukbare brochures aan te bieden die sociale partners/armoedeverenigingen kunnen gebruiken. Veel armoedeverenigingen nemen nu kostbare tijd op om de UiTPAS-communicatie toegankelijker te maken. Sommige verenigingen krijgen daar middelen voor (zie onderstaande goede praktijk) maar anderen niet. Het zou goed zijn dat deze taak in de toekomst helemaal door Publiq/gemeentebesturen wordt opgenomen, zodat sociale organisaties deze kunnen gebruiken voor toeleiding.
Goede praktijk: Vierdewereldgroep Mensen voor Mensen Aalst heeft een convenant met de stad Aalst waarin het opmaken van een toegankelijke UiTPAS-brochure werd opgenomen als een belangrijk onderdeel van toeleiding van gezinnen in armoede naar het vrijetijdsaanbod.

(b) Stimuleer vanuit Vlaanderen dat in lokale subsidiereglementen frequent contact tussen de UiTPAS-coördinator en lokale sociale partners geïmplementeerd wordt

Het is een enorme meerwaarde wanneer UiTPAS-coördinatoren regelmatig langskomen bij sociale partners/verenigingen waar mensen in armoede het woord nemen.
Goede praktijk: Soma heeft een heel goed contact met de regionale UiTPAS-coördinator. Deze komt maandelijks langs waardoor zowel inhoudelijke als digitale/praktische moeilijkheden en mogelijkheden rond de UiTPAS besproken en opgevolgd kunnen worden.

(c) Bouw structureel voldoende infosessies over de UiTPAS in aan vrijwilligers/personeel binnen verschillende organisaties/ontmoetingsplaatsen met toegang tot computers en koppel dit aan de subsidies voor openbare bibliotheken, digipunten ...

Openbare bibliotheken en digipunten zijn voorbeelden van plaatsen waar mensen laagdrempelig computers kunnen gebruiken, vaak gevestigd in lokale dienstencentra. Het zou goed zijn dat de plaatselijke medewerkers het systeem van de UiTPAS goed kennen zodat ze gebruikers van deze diensten beter kunnen ondersteunen.

(2) WAARBORGEN VAN 80% KORTING OP HET VOLLEDIGE (LOKALE EN BOVENLOKALE) VRIJETIJDSAANBOD VOOR MENSEN IN ARMOEDE

-De UiTPAS met kansentarief zorgt ervoor dat mensen in armoede minstens 80% korting krijgen voor vrijetijdsactiviteiten. Dat gebeurt via een solidair kortingssysteem waarbij zowel de overheid 40%, de vrijetijdsaanbieder 40%, als mensen met een UiTPAS aan kansentarief (meestal op basis van Verhoogde Tegemoetkoming) 20% een aandeel van de kostprijs betalen. We merken dat de 80% korting in bepaalde gemeenten onder druk staat en hopen dat de Vlaamse overheid en Publiq er blijven op toezien dat over de 80% korting niet te onderhandelen valt, aangezien dit de kern van de UiTPAS is.
Enkele strategieën die ervoor kunnen zorgen dat een kansentarief van 80% binnen de UiTPAS gewaarborgd wordt:
- Vlaanderen subsidieert de lokale besturen/referentieregio's voor het stimuleren van vrijetijdsparticipatie via een trekkingsrecht. Dit trekkingsrecht omvat het uitbouwen van lokale/intergemeentelijke netwerken vrijetijdsparticipatie, op voorwaarde van een goedgekeurde afsprakennota. In deze lokale/intergemeentelijke netwerken bepalen het OCMW, sportdienst, jeugddienst, cultuurdienst en vertegenwoordigers van mensen in armoede, gezamenlijke doelstellingen en hoe de middelen (trekkingsrecht) worden ingezet. Dit trekkingsrecht en Vlaamse financiering voor vrijetijdsparticipatie van kansengroepen moet geoormerkt blijven om het recht op vrijetijdsparticipatie van gezinnen in armoede te garanderen.
- Een lokaal/intergemeentelijk budget moet besteed worden aan vrijetijdsaanbieders (sportclubs/cultuurhuizen) waar meer dan 5-10% van de leden/klanten aan kansentarief participeert. Voor bijkomende leden/klanten zal een hoger bedrag of de volledige korting tot 80% door het lokale stadsbestuur gefinancierd worden (in plaats van de solidaire kortingsdeling van 40% overheid, 40% vrijetijdsaanbieder). Dit zorgt ervoor dat vrijetijdsaanbieders die het goed doen op het vlak van het bereiken van kansengroepen gestimuleerd worden, in plaats van slachtoffer zijn van hun eigen succes.
- Een bovenlokaal budget voorzien voor het aandeel van 40% korting bij alle vrijetijdsaanbieders in Vlaanderen en Brussel te vrijwaren om deel te nemen aan het bovenlokaal vrijetijdsaanbod.

-We vinden het ook een goede zaak dat het bovenlokaal aanbod van VRIJUIT wordt toegevoegd aan de UiTPAS. Idealiter zal dit in de toekomst één systeem worden. Voor het bovenlokaal aanbod is het essentieel om ook structureel middelen in te blijven zetten voor mobiliteit en de bereikbaarheid van activiteiten voor kansengroepen.

(3) INZETTEN OP AANVULLENDE STRATEGIEËN VOOR HET TOEGANKELIJKER MAKEN VAN HET VOLLEDIGE VLAAMSE VRIJETIJDSAANBOD VOOR KANSENGROEPEN.

- Het volledige Vlaamse vrijetijdsaanbod toegankelijker en inclusiever maken is een gedeelde verantwoordelijkheid. Zowel de Vlaamse als lokale overheid, vrijetijdsaanbieders, en sociale organisaties die kansengroepen toeleiden naar vrije tijd moeten een engagement opnemen en daarin ondersteund worden. Zorg voor structureel ingebouwde ervaringsdeskundigheid bij het 'expertisecentrum voor vrijetijdsparticipatie van kansengroepen in cultuur, jeugd en sport'.
Als het gaat over bewustwording over armoede en drempels naar vrije tijd bij kansengroepen is het essentieel om te vertrekken vanuit ervaringskennis. Dat gaat onder meer over het aanwerven van (opgeleide) ervaringsdeskundigen binnen het expertisecentrum voor vrijetijdsparticipatie van kansengroepen. Ook moedigt het Netwerk tegen Armoede het expertisecentrum aan om hierin maximale samenwerkingen met lokale sociale partners aan te gaan, o.m. voor het uitwerken van vormingen en intervisies op maat van (regionale) vrijetijdsaanbieders. Het is van belang dat die lokale sociale partners voldoende vergoed worden voor deze samenwerking/intervisietrajecten waarbij zij betrokken worden. We zijn ervan overtuigd dat die samenwerking ervoor zorgt dat vrijetijdsaanbieders ook in de toekomst makkelijker hun weg vinden naar sociale organisaties/buurtwerkingen, wat het succes m.b.t. de ultieme doelstelling 'het inclusiever en toegankelijker maken van het aanbod' enorm verhoogt.
Goede praktijk: in het kader van het wegnemen van drempels i.f.v. vrijetijdsparticipatie werd o.m. een vormingstraject tot 'UiTPAS-coach voor aanbieders' (een vrijwilliger binnen een cultuur-, sport- of vrijetijdsvereniging die specifiek die taak opneemt) uitgewerkt door Vierdewereldgroep Mensen voor Mensen Aalst. Dit werd mee opgenomen in hun convenant met de Stad Aalst. Op deze manier is het structureel ingebouwd en zorgt het voor duurzame samenwerkingen tussen vrijetijdsaanbieders en armoedeverenigingen.